TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. spalio 22 d.*

„Apeliacinis skundas – Konkurencija – Kartelis – Mažmeninei prekybai maistu skirtų pakuočių rinka – Sprendimas, kuriuo konstatuojamas SESV 101 straipsnio pažeidimas – Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnis – Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnis – Pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą – Procesinio lygiateisiškumo principas – Teisė „į konfrontaciją“ – Liudytojų apklausa – Motyvai – Vienas ir tęstinis pažeidimas – Viršutinė baudos riba“

Byloje C-702/19 P

dėl 2019 m. rugsėjo 20 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Silver Plastics GmbH & Co. KG, įsteigta Troisdorfe (Vokietija), atstovaujama advokatų M. Wirtz ir S. Möller,

Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG, įsteigta Troisdorfe, atstovaujama advokato C. Karbaum,

apeliantės,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai G. Meessen, I. Zaloguin ir L. Wildpanner,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro devintosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai D. Šváby ir S. Rodin,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu *Silver Plastics GmbH & Co. KG* ir *Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG* prašo panaikinti 2019 m. liepos 11 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Silver Plastics ir Johannes Reifenhäuser / Komisija* (T-582/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:497, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė jų ieškinį, kuriuo visų pirma siekta iš dalies panaikinti 2015 m. birželio 24 d. Komisijos sprendimą C(2015) 4336 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39563 – Mažmeninei prekybai maistu skirtos pakuotės) (toliau – ginčijamas sprendimas), o nepatenkinus pirmojo reikalavimo – sumažinti joms šiame sprendime skirtas baudas.

Teisinis pagrindas

2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia [SESV 101 ar 102] straipsnio nuostatas;

<…>

Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

<…>

3. Nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

Ginčo aplinkybės

3 Skundžiamo sprendimo 1–10 punktuose išdėstytas ginčo aplinkybes šio proceso tikslais galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

4 Pirmoji apeliantė *Silver Plastics* yra bendrovė, gaminanti ir tiekianti įvairius maisto pakavimo produktus, kurios 99,75 % akcijų tuo metu, kai klostėsi aplinkybės, dėl kurių buvo priimtas ginčijamas sprendimas, priklausė antrajai apeliantei – *Johannes Reifenhäuser Holding*.

5 Iš skundžiamo sprendimo 2–6 punktų matyti, kad gavusi 2008 m. kovo 18 d. įmonės, kurią sudaro grupė, kurios patronuojančioji bendrovė yra *Linpac Group Ltd* (toliau – *Linpac*), prašymą atleisti nuo baudos arba ją sumažinti Europos Komisija pradėjo procedūrą pagal SESV 101 straipsnį ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 52 t., p. 3) 53 straipsnį mažmeninei prekybai maistu skirtų pakuočių sektoriuje, o ji buvo užbaigta ginčijamo sprendimo priėmimu.

6 Kaip Bendrasis Teismas nurodė skundžiamo sprendimo 7 ir 8 punktuose, tuo sprendimu Komisija konstatavo, kad minėtame sektoriuje veiklą vykdančios bendrovės 2000–2008 m. laikotarpiu dalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą, kurį sudarė penki atskiri pažeidimai, apibrėžti pagal užimamą

geografinę zoną, t. y. Italija, Pietvakarių Europa, Šiaurės Vakarų Europa (toliau – ŠVE), Centrinė ir Rytų Europa ir Prancūzija (toliau – nagrinėjamas pažeidimas). Nagrinėjami produktai – mažmeninei prekybai maistu skirti polistireno padėklai ir, kiek tai susiję su karteliu ŠVE, standieji padėklai.

7 Konkrečiai, kaip Bendrasis Teismas priminė skundžiamo sprendimo 10 punkte, ginčijamo sprendimo rezoliucinėje dalyje buvo nurodyta:

„*1 straipsnis*

<…>

3. Toliau nurodytos įmonės pažeidė [SESV] 101 straipsnį ir [Europos ekonominės erdvės] susitarimo 53 straipsnį, nurodytais laikotarpiais dalyvaudamos darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimantį kelis atskirus pažeidimus, susijusį su polistireno padėklais ir standžiaisiais padėklais, skirtais mažmeninės prekybos maistu sektoriui, ir apimantį [ŠVE] teritoriją:

<…>

d) *Silver Plastics* <…> ir [*Johannes Reifenhäuser Holding*] nuo 2002 m. birželio 13 d. iki 2007 m. spalio 29 d.

<…>

5. Toliau nurodytos įmonės pažeidė [SESV] 101 straipsnį, nurodytais laikotarpiais dalyvaudamos darant vieną ir tęstinį pažeidimą, apimantį kelis atskirus pažeidimus, susijusį su polistireno padėklais, skirtais mažmeninei prekybai maistu skirtų pakuočių sektoriui, ir apimantį Prancūzijos teritoriją:

<…>

e) *Silver Plastics* <…> ir [*Johannes Reifenhäuser Holding*] nuo 2005 m. birželio 29 d. iki 2005 m. spalio 5 d.

2 straipsnis

<…>

3. Už 1 straipsnio 3 dalyje nurodytą pažeidimą skiriamos šios baudos:

<…>

e) *Silver Plastics* <…> ir [*Johannes Reifenhäuser Holding*] solidariai: <…> 20 317 000 [EUR].

<…>

5. Už 1 straipsnio 5 dalyje nurodytą pažeidimą skiriamos šios baudos:

<…>

e) *Silver Plastics* <…> ir [*Johannes Reifenhäuser Holding*] solidariai: <…> 893 000 [EUR];

<…>“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

8 2015 m. rugsėjo 11 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apeliančių ieškinį, kuriuo jos visų pirma prašė iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą, o nepatenkinus pirmojo reikalavimo – sumažinti šiuo sprendimu joms skirtas baudas. Šis ieškinys buvo atmestas skundžiamu sprendimu.

9 Konkrečiai kalbant, analizuodamas apeliančių ieškinio pirmojo pagrindo pirmą dalį, kurioje jos iš esmės teigė, kad Komisija nepateikė jokių patikimų ir pakankamų susitarimo ar suderintų veiksmų egzistavimo ŠVE įrodymų, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 44–66 punktuose, be kita ko, išnagrinėjo apeliančių argumentus, pateiktus ginčijant *Silver Plastics* dalyvavimą 2002 m. birželio 13 d. vykusiame antikonkurenciniame susitikime. Išnagrinėjęs argumentus Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 67 punkte nusprendė, kad „net jei yra tam tikrų neaiškumų dėl tikslaus [kito tą pačią dieną įvykusio susitikimo, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis] pradžios laiko, esama pakankamai įrodymų, patvirtinančių, kad konkurentai, įskaitant *Silver Plastics*, susitiko per [tą kitą] susitikimą aptarti kainų strategijas“.

10 Be to, išnagrinėjęs apeliančių ieškinio pirmojo pagrindo antrą dalį, grindžiamą tuo, kad nebuvo vieno ir tęstinio pažeidimo, susijusio su polistireno ir standžiųjų padėklų rinka ŠVE, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 191 punkte konstatavo, kad Komisija teisingai nusprendė, jog *Silver Plastics* dalyvavo darant šį vieną ir tęstinį pažeidimą.

11 Nagrinėdamas trečiąjį ieškinio pagrindą, susijusį su procesinio lygiateisiškumo principo ir teisės „į konfrontaciją“ pažeidimu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 226–236 punktuose išnagrinėjo apeliančių prašymus apklausti penkis liudytojus ir surengti vieno iš šių liudytojų kryžminę apklausą. Šiuo klausimu, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 232–234 punktų, Bendrasis Teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į tai, jog apeliantės jam pateikė ir naudojo tuos liudytojų rašytinius parodymus, kuriuos pageidavo pateikti, iš apeliančių argumentų, pateiktų grindžiant jų prašymą, nematyti, kad šių asmenų parodymai galėtų suteikti papildomos vertės, palyginti su byloje jau pateiktais įrodymais, kurie, remiantis skundžiamo sprendimo 235 punktu, buvo pakankamai informatyvūs. Todėl skundžiamo sprendimo 236 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad nebuvo nei būtina, nei tikslinga patenkinti apeliančių prašymą apklausti liudytojus.

12 Skundžiamo sprendimo 255–279 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo penktąjį apeliančių ieškinio pagrindą, susijusį su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pirmos ir antros pastraipų, siejamų su SESV 101 straipsnio 1 dalimi, pažeidimu, nes Komisija nusprendė, kad abi apeliantės sudarė vieną ekonominį vienetą.

13 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 265 ir 266 punktuose visų pirma konstatavo, kad apeliantės neginčijo to, jog nagrinėjamo pažeidimo ŠVE laikotarpiu bendrovei *Johannes Reifenhäuser Holding* priklausė 99,75 % *Silver Plastics* kapitalo, todėl Komisija dėl jų galėjo remtis Teisingumo Teismo jurispsrudencijoje pripažįstama prezumpcija, kad pirmoji darė lemiamą įtaką antrajai. Toliau skundžiamo sprendimo 267–279 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo įvairius apeliančių pateiktus argumentus ir to sprendimo 280 ir 281 punktuose padarė išvadą, kad jos nepateikė įrodymų, galinčių paneigti minėtą prezumpciją, todėl penktasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

14 Galiausiai skundžiamo sprendimo 287–314 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo šeštąjį apeliančių ieškinio pagrindą, kuriame jos iš esmės remiasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pažeidimu, nes, nustatydama apyvartą, reikšmingą apskaičiuojant šioje nuostatoje numatytą 10 % viršutinę ribą, Komisija įtraukė bendrovės *Reifenhäuser GmbH & Co. KG Maschinenfabrik* (toliau – *Maschinenfabrik*) apyvartą, nors priimant ginčijamą sprendimą *Johannes Reifenhäuser Holding* nebeturėjo šios bendrovės akcijų.

15 Skundžiamo sprendimo 307–310 punktuose Bendrasis Teismas, be kita ko, nusprendė, kad, kadangi ginčijamas sprendimas buvo priimtas 2015 m. birželio 24 d., Komisija pagrįstai nustatė bendrovei *Johannes Reifenhäuser Holding* viršutinę jai ginčijamu sprendimu skirtos baudos ribą, remdamasi 2013–2014 ūkiniais metais, t. y. paskutiniais ištisais ūkiniais metais, ėjusiais prieš ginčijamo sprendimo priėmimą. Tai, kad *Johannes Reifenhäuser Holding* atliktas *Maschinenfabrik* perleidimas buvo tinkamai įregistruotas 2015 m. gegužės 28 d. ir įsigaliojo atgaline data nuo 2014 m. rugsėjo 30 d., Bendrojo Teismo nuomone, negalėjo turėti jokios įtakos *Johannes Reifenhäuser Holding* apyvartai 2013–2014 ūkiniais metais, kurie baigėsi 2014 m. birželio 30 d. Atmetęs kai kuriuos kitus apeliančių pateiktus argumentus, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 315 punkte nusprendė šeštąjį ieškinio pagrindą atmesti.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

16 Apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui,

– nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti skundžiamą sprendimą ir panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su *Johannes Reifenhäuser Holding*, ir sumažinti *Silver Plastics* skirtą baudą iki sumos, kuri neviršija 10 % jos paskutinių pasibaigusių ūkinių metų apyvartos,

– nepatenkinus ir pastarojo reikalavimo, panaikinti skundžiamą sprendimą ir sumažinti apeliantėms solidariai skirtą baudą iki sumos, kuri neviršija 10 % jų apyvartos, neįtraukiant į ją *Maschinenfabrik* apyvartos, ir

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

17 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

18 Grįsdamos savo apeliacinį skundą apeliantės nurodo septynis pagrindus, kurių pirmasis susijęs su 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio, siejamo su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio antra pastraipa ir 48 straipsnio 2 dalimi, ir neatidėliotinumo principo pažeidimu, antrasis – teisės „į konfrontaciją“ pažeidimu, trečiasis – procesinio lygiateisiškumo principo pažeidimu, ketvirtasis – pareigos motyvuoti pažeidimu, penktasis – Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies pažeidimu, šeštasis – Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pažeidimu, kiek tai susiję su ekonominio vieneto egzistavimo konstatavimu, ir septintasis – tos pačios nuostatos pažeidimu, kiek tai susiję su apeliantėms solidariai paskirtos baudos viršutine riba.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su EŽTK 6 straipsnio, siejamo su Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa ir 48 straipsnio 2 dalimi, ir neatidėliotinumo principo pažeidimu

Šalių argumentai

19 Apeliantės teigia, kad nagrinėjant bylas Sąjungos teismuose, įskaitant bylas dėl kartelių, kai tokios bylos yra baudžiamojo pobūdžio, turi būti atsižvelgiama į procedūrines garantijas ir teisę į gynybą, įtvirtintas EŽTK 6 straipsnio 1 ir 3 dalyse, kaip jos išaiškintos Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje, taip pat Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje ir 48 straipsnio 2 dalyje.

20 Kadangi Bendrasis Teismas atsižvelgė tik į W. parodymų, duotų *Silver Plastics* advokatams, protokolus, nepakvietęs jo asmeniškai apklausti kaip liudytojo, jis pažeidė EŽTK 6 straipsnyje ir Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje bei 48 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą teisingo bylos nagrinėjimo principą ir įrodinėjimo neatidėliotinumo principą.

21 Pasak apeliančių, kurios šiuo klausimu remiasi, be kita ko, pirma, 2019 m. liepos 16 d. EŽTT sprendimu *Júlíus Þór Sigurþórsson prieš Islandiją* (CE:ECHR:2019:0716JUD003879717) ir, antra, 2019 m. liepos 29 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Gambino ir Hyka* (C-38/18, EU:C:2019:628), taip pat generalinio advokato Y. Bot išvada byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje užtikrintas teisingas procesas reikalauja, kad teismas, peržiūrintis sprendimą dėl asmens kaltės, surinktų visus būtinus parodymus asmeniškai apklausdamas liudytoją, o ne tik remtųsi rašytiniais šio liudytojo parodymais.

22 Apeliančių teigimu, iš to darytina išvada, kad, priešingai, nei Bendrasis Teismas nustatė skundžiamo sprendimo 230 punkte, jis negalėjo tinkamai išspręsti jam pateikto ginčo neapklausęs W. Be to, priešingai, nei galima suprasti iš skundžiamo sprendimo 229 punkto, Bendrasis Teismas negali nuspręsti dėl tokios apklausos svarbos jos neatlikęs, o tik nusprendęs, kad bet kuriuo atveju ji negalėtų turėti įtakos jo sprendimo prasmei.

23 Komisija mano, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepriimtinas, nes juo iš tikrųjų siekiama užginčyti Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

24 Visų pirma reikia priminti, kad nors, kaip tvirtinama ESS 6 straipsnio 3 dalyje, EŽTK įtvirtintos pagrindinės teisės sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus ir nors pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį Chartijoje įtvirtintoms teisėms, atitinkančioms EŽTK užtikrinamas teises, suteikiama ta pati prasmė ir apimtis kaip ir toms, kurias suteikia minėta konvencija, vis dėlto pastaroji, kol Sąjunga prie jos neprisijungė, nėra į jos teisės sistemą formaliai integruota teisės priemonė (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Facebook Ireland ir Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, 98 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

25 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad Chartijoje numatytos teisės atitinka EŽTK įtvirtintas teises, todėl pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį siekiama užtikrinti būtiną Chartijoje ir EŽTK numatytų teisių darną, „nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo autonomijai“ (šiuo klausimu žr. 2018 m. kovo 20 d. Sprendimo *Menci*, C-524/15, EU:C:2018:197, 23 punktą). Remiantis Su Pagrindinių teisių chartija susijusiais išaiškinimais (OL C 303, 2007, p. 17), Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, o Chartijos 48 straipsnis yra „toks pat“ kaip EŽTK 6 straipsnio 2 ir 3 dalys. Taigi Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio aiškinimu būtų garantuojamas toks apsaugos lygis, kuris atitiktų pagal EŽTK 6 straipsnį, kaip jį aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, suteikiamą apsaugos lygį (pagal analogiją žr. 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Belastingdienst / Toeslagen (Apeliacinio skundo stabdomasis poveikis)*, C-175/17, EU:C:2018:776, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Prisiminus šias aplinkybes, apeliančių nurodytą pirmąjį pagrindą reikia suprasti taip, kad juo iš esmės teigiama, jog, atsisakęs apklausti W. kaip liudytoją, Bendrasis Teismas pažeidė apeliančių teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtintą, be kita ko, Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje ir 48 straipsnio 2 dalyje.

27 Darytina išvada, kad, priešingai, nei teigia Komisija, tokiu apeliacinio skundo pagrindu siekiama ne užginčyti Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, o apkaltinti jį padarius teisės klaidą. Taigi jis yra priimtinas.

28 Dėl šio pagrindo nagrinėjimo iš esmės reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją tik Bendrasis Teismas gali spręsti dėl galimos būtinybės papildyti informaciją, kurią jis turi apie nagrinėjamas bylas (2009 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija*, C-125/07 P, C-133/07 P ir C-137/07 P, EU:C:2009:576, 319 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, net jei ieškinyje pateiktame prašyme apklausti liudytojus tiksliai nurodomi faktai, dėl kurių liudytojas ar liudytojai turėtų būti apklausti, ir priežastys, dėl kurių tai turėtų būti padaryta, Bendrasis Teismas pats įvertina prašymo svarbą, atsižvelgdamas į bylos dalyką ir būtinybę apklausti nurodytus liudytojus (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 323 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Ši Bendrojo Teismo diskrecija suderinama su pagrindine teise į teisingą bylos nagrinėjimą, visų pirma su Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos ir 48 straipsnio 2 dalies nuostatomis, siejamomis su EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punktu. Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, darytina išvada, kad ši nuostata nesuteikia kaltinamajam absoliučios teisės reikalauti, kad liudytojai būtų iškviesti į teismą, ir būtent teismas turi priimti sprendimą dėl liudytojo iškvietimo būtinybės ar tikslingumo. EŽTK 6 straipsnio 3 dalis nereikalauja iškviesti kiekvieno liudytojo, o garantuoja visišką procesinį lygiateisiškumą, užtikrinantį, kad ginčijamas procesas, vertinamas kaip visuma, suteikia kaltinamajam tinkamą ir pakankamą galimybę ginčyti jam pateiktus įtarimus (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 324 ir 325 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

31 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad išsamiai išnagrinėjęs visus įrodymus, kuriuos apeliantės tikrai galėjo ginčyti, Bendrasis Teismas, pirma, skundžiamo sprendimo 153 punkte nusprendė, kad Komisija ginčijamame sprendime teisės požiūriu pakankamai įrodė *Silver Plastics* dalyvavimą sudarant antikonkurencinius susitarimus ir derinant veiksmus, ir, antra, to sprendimo 191 punkte nusprendė, kad *Silver Plastics* dalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą ŠVE.

32 Be to, skundžiamo sprendimo 232 ir 233 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad apeliantės jam pateikė kelių asmenų, įskaitant W., parodymus, kuriuos jos galėjo panaudoti savo argumentams pagrįsti. To sprendimo 234 punkte jis pridūrė, kad iš apeliančių pateiktų motyvų, susijusių su šių asmenų parodymų naudingumu, nematyti, kad jų, kaip liudytojų, apklausa Bendrajame Teisme galėtų turėti papildomos vertės, palyginti su bylos medžiagoje jau esančiais įrodymais.

33 Taigi, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 236 punkto, Bendrasis Teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į ieškinio dalyką ir bylos medžiagą, nebuvo nei būtina, nei tikslinga patenkinti apeliančių prašymą apklausti liudytojus. Todėl jis galėjo atmesti šį prašymą, nepadarydamas teisės klaidos.

34 Šios išvados nepaneigia apeliančių nurodytame 2019 m. liepos 16 d. EŽTT sprendime *Júlíus þór Sigurþórsson prieš Islandiją* (CE:ECHR:2019:0716JUD003879717) pateiktas išaiškinimas. Kaip iš esmės matyti iš šio sprendimo 39–44 punktų, šis teismas konstatavo EŽTK 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą, atsižvelgdamas būtent į konkrečias bylos aplinkybes. Tačiau tos aplinkybės, pasižyminčios tuo, kad pirmojoje instancijoje išteisintas kaltinamasis vėliau buvo nuteistas apeliacinės instancijos teismo, kuris sumažino pirmojoje instancijoje pateiktų žodinių parodymų įrodomąją galią, nors pagal nacionalinę teisę negalėjo iš naujo vertinti žodinių parodymų, pateiktų tokiam teismui, neišklausęs jų autorių, visiškai nepanašios į bylos, kurioje priimtas skundžiamas sprendimas, aplinkybes.

35 2019 m. liepos 29 d. Sprendimas *Gambino ir Hyka* (C-38/18, EU:C:2019:628), kuriuo taip pat remiasi apeliantės, irgi neleidžia daryti kitokios išvados.

36 Šis sprendimas susijęs su 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012, p. 57), išaiškinimu. Šiame

sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2012/29 16 ir 18 straipsniai turi būti aiškinami kaip nedraudžiantys nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos, jeigu nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos asmuo buvo apklaustas pirmosios instancijos bylą nagrinėjančio baudžiamojo teismo, o vėliau teismo sudėtis pasikeitė, šis asmuo iš esmės turi būti iš naujo apklaustas naujos sudėties teismo, kai viena iš proceso šalių nesutinka, kad tos sudėties teismas remtųsi minėto asmens pirmosios apklausos protokolu (2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Gambino ir Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, 59 punktas).

37 Būtent šiomis aplinkybėmis reikia atsižvelgti į 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Gambino ir Hyka* (C-38/18, EU:C:2019:628) 42 ir 43 punktuose pateiktą išvadą, kad tie, kurie atsakingi už sprendimo dėl kaltinamojo kaltumo ar nekaltumo priėmimą, turėtų iš esmės apklausti liudytojus asmeniškai ir įvertinti pateiktų parodymų patikimumą, nes vienas iš svarbių teisingo baudžiamojo proceso elementų yra galimybė kaltinamajam susitikti su liudytojais dalyvaujant teisėjui, kuris galiausiai turi priimti sprendimą dėl jo.

38 Šiuo klausimu reikia priminti, kad procesas Bendrajame Teisme buvo susijęs ne su „baudžiamuoju procesu“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2012/29, o su ieškiniu dėl administracinio sprendimo, kuriuo dviem juridiniams asmenims – apeliantėms – skirta bauda už Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą, panaikinimo.

39 Nepaisant to, ar tokiomis aplinkybėmis apeliantės gali būti prilygintos kaltinamiesiems baudžiamajame procese, pakanka pažymėti, kad šiuo atveju kalbama ne apie naują jau apklausto liudytojo apklausą, atliekamą kitos sudėties teismo, o apie galimą Bendrojo Teismo pareigą apklausti liudytoją, kurio apklausos paprašė apeliantės. Tačiau iš 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Gambino ir Hyka* (C-38/18, EU:C:2019:628) 42 ir 43 punktų tokia pareiga nekyla.

40 Galiausiai apeliančių argumentai, kad Bendrasis Teismas iš esmės negalėjo vertinti W. parodymų patikimumo, neapklausęs jo kaip liudytojo, taip pat turi būti atmesti.

41 Iš tiesų žodinė apklausa nėra vienintelė priemonė, leidžianti įvertinti asmens parodymų patikimumą. Šiuo tikslu teismas gali, be kita ko, remtis kitais įrodymais, patvirtinančiais šiuos parodymus arba, atvirkščiai, jiems prieštaraujančiais.

42 Būtent dėl to, kad tam tikriems W. parodymams prieštaravo kiti Bendrajam Teismui pateikti įrodymai, skundžiamo sprendimo 74, 102 ir 107 punktuose, kuriuos apeliantės nurodo jų pagrinde, Bendrasis Teismas nusprendė, kad šie parodymai yra mažai patikimi ar net visai nepatikimi.

43 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su teisės „į konfrontaciją“ pažeidimu

Šalių argumentai

44 Apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas, atmesdamas jų prašymą pačioms apklausti W. kaip kaltinimo liudytoją, pažeidė jų teisę „į konfrontaciją“, įtvirtintą EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje ir 3 dalies d punkte.

45 Apeliančių teigimu, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos matyti, kad, jei teismas pasinaudojo įrodinėjimo priemonėmis ir jomis grindė savo sprendimą, siekdamas užtikrinti teisę „į konfrontaciją“, gynybai turi būti suteikta galimybė pareikšti nuomonę dėl išvadų, kylančių iš minėtų priemonių.

46 Šiuo klausimu apeliantės teigia, kad W., kaip pagrindinis *Linpac* prašymo atleisti nuo baudos arba ją sumažinti šaltinis, buvo pagrindinis liudytojas procese, kuriame buvo priimtas ginčijamas sprendimas, o vėliau – skundžiamas sprendimas. Tačiau Bendrasis Teismas apeliančių „nuosprendį“ iš esmės grindė tame prašyme pateiktais W. parodymais, nesuteikdamas joms konfrontacijos galimybės. Taigi Bendrasis Teismas apribojo apeliančių teisę į šią konfrontaciją, o tokio apribojimo nepateisina jokia teisėta priežastis.

47 Komisijos pareigūnai apklausė W. kaip kaltinimo liudytoją, neleisdami apeliantėms dalyvauti šioje apklausoje ir neparengę protokolo ar apie jį pastarosioms nepranešę. Siekiant išlyginti šį disbalansą, reikėjo leisti apeliantėms pačioms apklausti W. Komisijoje arba bent jau Bendrajame Teisme.

48 Komisija ginčija šiuos argumentus. Ji pažymi, kad apeliančių argumentas dėl negalėjimo pačioms apklausti W. per administracinę procedūrą yra nepriimtinas, nes jis nesusijęs su skundžiamu sprendimu. Bet kuriuo atveju visi grindžiant antrąjį pagrindą apeliančių pateikti argumentai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

Teisingumo Teismo vertinimas

49 Antrajame apeliacinio skundo pagrinde apeliantės iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas turėjo patenkinti jų prašymą apklausti W. kaip liudytoją, kad jos galėtų jį apklausti pačios, pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą ir 48 straipsnio 2 dalį, siejamas su EŽTK 6 straipsniu, nes jis buvo „pagrindinis kaltinimo liudytojas“ su jomis susijusiame procese, o Komisija jį apklausė nesudarydama galimybės apeliančių atstovams dalyvauti šioje apklausoje.

50 Taigi apeliantės tik papildomai nurodo Komisijos atliktą W. apklausą, todėl Komisijos teiginys, kad toks apeliaciniame skunde pateiktas argumentas yra nepriimtinas, turi būti atmestas.

51 Dėl šio pagrindo nagrinėjimo iš esmės pažymėtina, kad apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą būtent tuo, kad jis neapklausė W. kaip liudytojo, todėl jis logiškai negali būti laikomas „kaltinimo liudytoju“ Bendrajame Teisme.

52 Be to, iš skundžiamo sprendimo nematyti, kad Bendrasis Teismas būtų atsižvelgęs į kokius nors Komisijos pateiktus W. rašytinius parodymus. Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 34–39 punktų, vieninteliai W. rašytiniai parodymai, į kuriuos Bendrasis Teismas atsižvelgė, yra pačių apeliančių pateikti parodymai.

53 Nors iš skundžiamo sprendimo 36 punkto matyti, kad W. buvo vienas iš jo buvusio darbdavio *Linpac* parodymų dėl atleidimo nuo baudos ar jos sumažinimo, kuriais Komisija, be kita ko, rėmėsi ginčijamame sprendime, šaltinių, vis dėlto šios įmonės parodymai buvo pateikti jai pačiai prisiimant atsakomybę ir žinant galimas neigiamas neteisingų įrodymų pateikimo pasekmes (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 138 punktą). Todėl aplinkybės, kad W. buvo vienas iš šių parodymų šaltinių ar net pagrindinis jų šaltinis, nepakanka, kad jį būtų galima laikyti „kaltinimo liudytoju“.

54 Taip pat negalima pritarti apeliančių argumentui, kad, kadangi Komisija apklausė W. prieš priimdama ginčijamą sprendimą, nedalyvaujant apeliančių atstovams, Bendrasis Teismas turėjo pakviesti W. kaip liudytoją, kad apeliantės galėtų jį apklausti pačios. Iš tiesų apeliantės galėjo pačios susisiekti su W., norėdamos gauti jo parodymus, ką jos ir padarė, nes taip gauti raštiški parodymai buvo pateikti Bendrajam Teismui ir jis į juos atsižvelgė.

55 Darytina išvada, kad antrajam pagrindui pagrįsti pateiktais argumentais negalima įrodyti, jog, nepaisant šio sprendimo 28–30 punktuose primintos suverenios Bendrojo Teismo diskrecijos šiuo klausimu, jis negalėjo pagrįstai atsisakyti apklausti W. kaip liudytojo. Taigi antrąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su procesinio lygiateisiškumo principo pažeidimu

Šalių argumentai

56 Apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė procesinio lygiateisiškumo principą, kuris yra teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kaip ji suprantama pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies d punktą, dalis. Apeliančių teigimu, šis principas reiškia, kad Bendrasis Teismas turėjo nurodyti asmeniškai apklausti W. ir kitus liudytojus, kuriuos jos prašė apklausti.

57 Apeliantės primena, kad jos nurodė liudytojų, kurių apklausų norėjo Bendrajame Teisme, pavardes ir faktines aplinkybes, kurias jos ketino įrodyti tokiais parodymais. Tačiau Bendrasis Teismas atmetė prašymą apklausti liudytojus, remdamasis motyvais, kurie neatitinka Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje nustatytų reikalavimų, primintų, be kita ko, 2018 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Murtazaliyeva prieš Rusiją* (CE:ECHR:2018:1218JUD003665805) 164 punkte.

58 Komisija mano, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas yra nepagrįstas ir turi būti atmestas.

Teisingumo Teismo vertinimas

59 Pirma, dėl apeliančių nurodyto procesinio lygiateisiškumo principo pažeidimo pakanka pažymėti, kad, kadangi Bendrasis Teismas neapklausė Komisijos pasiūlytų liudytojų, jo negalima kaltinti pažeidus šį principą, nes jis taip pat nusprendė neapklausti apeliančių pasiūlytų liudytojų.

60 Antra, dėl apeliančių kaltinimo, kad Bendrasis Teismas iš esmės pažeidė pareigą motyvuoti, kiek tai susiję su jų prašymo apklausti liudytojus atmetimu, reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 232–235 punktuose Bendrasis Teismas išdėstė teisės požiūriu pakankamus motyvus, dėl kurių nusprendė, kad nebuvo nei būtina, nei tikslinga patenkinti apeliančių pateiktą prašymą apklausti liudytojus. Taip jis laikėsi pareigos motyvuoti savo sprendimus.

61 2018 m. gruodžio 18 d. EŽTT sprendimas *Murtazaliyeva prieš Rusiją* (CE:ECHR:2018:1218JUD003665805) negali paneigti pirmiau išdėstytų argumentų. Nors šis teismas to sprendimo 164 punkte pažymėjo, kad teismų, į kuriuos kreiptasi su prašymu apklausti liudytojus, argumentai turi atitikti grindžiant šį prašymą nurodytus motyvus, t. y. jie turi būti tokie pat išsamūs, kaip ir tie motyvai, minėto sprendimo 165 punkte teismas pridūrė, kad, kadangi pagal EŽTK nereikalaujama iškviesti ar apklausti visus gynybos liudytojus, nacionaliniai teismai neprivalo pateikti išsamaus atsakymo į kiekvieną gynybos prašymą, vis dėlto jie turi tinkamai motyvuoti savo sprendimą.

62 Šioje byloje Bendrasis Teismas atsižvelgė į apeliančių pateiktus motyvus, kuriais grindžiamas jų prašymas apklausti liudytojus, kuriuos jis apibendrino skundžiamo sprendimo 221–225 punktuose ir į kuriuos šio sprendimo 232–235 punktuose atsakė taip, kad toks atsakymas negali būti laikomas netinkamu.

63 Vadinasi, trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su pareigos motyvuoti pažeidimu

Šalių argumentai

64 Apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė pareigą motyvuoti savo sprendimus. Pirma, neįmanoma suprasti, kokiais įrodymais Bendrasis Teismas rėmėsi, skundžiamo sprendimo 67 punkte nuspręsdamas, kad *Silver Plastics* dalyvavo tariamame 2002 m. birželio 13 d. antikonkurenciniame susitikime. Bendrasis Teismas niekur nepaaiškino, kaip iš skundžiamo sprendimo 54 punkte nurodytų ranka rašytų užrašų matyti, kad buvo pažeista Sąjungos konkurencijos teisė. Be to, skundžiamo sprendimo 63 punkte Bendrasis Teismas tik stengėsi įrodyti, kad apeliančių pateikti argumentai nebūtinai patvirtina, kad kitas susitikimas, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis ir kuris įvyko tą pačią dieną, dalyvaujant *Silver Plastics* atstovams, prasidėjo 9 val., todėl pastarosios atstovai negalėjo dalyvauti tuo pačiu metu vykusiame antikonkurenciniame susitikime. Kita vertus, priežastys, dėl kurių Bendrasis Teismas nusprendė, kad susitikimas, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis, prasidėjo vėliau, lieka neaiškios. Apeliantės pabrėžia, kad jos neginčija Bendrojo Teismo atlikto įrodymų vertinimo, bet nepritaria tam, kad jis teigiamai nepagrindė savo prielaidų.

65 Antra, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad skundžiamame sprendime jis ne kartą apsiribojo tvirtinimu, jog W. rašytiniai parodymai yra nepatikimi, nepateikdamas kitų motyvų.

66 Komisija mano, kad ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas yra iš dalies nepriimtinas, nes juo iš tikrųjų siekiama užginčyti Bendrojo Teismo atliktą įrodymų vertinimą, ir bet kuriuo atveju nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

67 Kaip pažymėjo pačios apeliantės, ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo pareigos motyvuoti savo sprendimus laikymosi kontrole ir juo nesiekiama naujo faktinių aplinkybių vertinimo, kuris nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai apeliacinėje instancijoje. Todėl reikia atmesti Komisijos argumentą, kad šis pagrindas yra iš dalies nepriimtinas.

68 Pirma, dėl apeliančių argumentų, susijusių su skundžiamo sprendimo 67 punktu, reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas jame konstatavo, jog 2002 m. birželio 13 d. įvairios atitinkamoje rinkoje konkuruojančios įmonės, įskaitant *Silver Plastics*, susitiko aptarti kainų strategijas, ir tą pačią dieną vyko susitikimas, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis.

69 Bendrajame Teisme apeliantės iš esmės teigė, kad susitikimas, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis, ir susitikimas dėl kainų vyko tuo pačiu metu, todėl *Silver Plastics* atstovai, dalyvavę pirmame susitikime, negalėjo dalyvauti taip pat ir antrajame.

70 Skundžiamo sprendimo 47–66 punktuose Bendrasis Teismas išsamiai išdėstė visus įrodymus, kurie, kaip jis manė, patvirtina, kad *Silver Plastics* atstovai dalyvavo antikonkurenciniame susitikime dėl kainų. Priešingai, nei teigia apeliantės, Bendrajam Teismui visiškai nereikėjo šiuo klausimu nustatyti tikslaus susitikimo, kurio tikslas nebuvo antikonkurencinis, pradžios laiko. Nepažeisdamas pareigos motyvuoti, jis galėjo skundžiamo sprendimo 67 punkte nuspręsti, kad pastarojo susitikimo pradžios laikas buvo neaiškus.

71 Dėl skundžiamo sprendimo 54 punkte nurodytų ranka rašytų užrašų, priešingai, nei teigia apeliantės, iš to sprendimo 56 punkto aiškiai matyti, kad jie susiję su įvairių konkuruojančių įmonių, įskaitant *Silver Plastics*, taikytomis kainomis, taigi jie parodė, kad buvo pažeista Sąjungos konkurencijos teisė.

72 Todėl, priešingai, nei savo ieškinyje teigia apeliantės, iš skundžiamo sprendimo 54, 63 ir 67 punktų nematyti, kad Bendrasis Teismas pažeidė pareigą motyvuoti.

73 Antra, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis nepagrindė savo teiginio, jog W. parodymai, kuriuos jos pateikė tam teismui, buvo nepatikimi.

74 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai, nei leidžia suprasti apeliantės, Bendrasis Teismas nevertino visų W. parodymų patikimumo.

75 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 42 punkte, Bendrasis Teismas keliuose skundžiamo sprendimo punktuose nusprendė, kad tik tam tikri W. teiginiai, išdėstyti apeliančių teismui pateiktuose jo parodymuose, buvo nelabai patikimi, ar net visai nepatikimi, nes jiems prieštarauja kiti Bendrojo Teismo paminėti įrodymai.

76 Todėl Bendrojo Teismo negalima kaltinti neįvykdžius pareigos motyvuoti, kiek tai susiję su visų W. teiginių patikimumu.

77 Todėl ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl penktojo pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalies pažeidimu

Šalių argumentai

78 Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė SESV 101 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalį, nuspręsdamas, kad ginčijamame sprendime nurodytas nagrinėjamas pažeidimas ŠVE yra vienas ir tęstinis pažeidimas, susijęs su standžiųjų padėklų rinka, kuris, be kita ko, vyko laikotarpiu nuo 2002 m. birželio 13 d. iki 2004 m. rugpjūčio 24 d. Bendrasis Teismas neatskleidė, kad šiuo laikotarpiu atitinkamoje rinkoje egzistavo bendras planas, kuris išsitęsė į atskirus pažeidimus, kuriuos galima tarpusavyje susieti. Atvirkščiai, jis pats skundžiamo sprendimo 177 punkte pripažįsta, kad susitikimas dėl minėtos rinkos pirmą kartą įvyko 2004 m. rugpjūčio 24 d.

79 Bendrojo Teismo padaryta klaida turėjo įtakos apeliantėms skirtos baudos dydžiui, nes ši bauda buvo nustatyta pagal pradinę sumą, grindžiamą apyvarta, gauta 2006 ūkiniais metais, remiantis, be kita ko, standžiųjų padėklų pardavimais. Vėliau ši suma buvo padauginta iš nagrinėjamo pažeidimo metų skaičiaus, o tai lėmė tai, kad apskaičiuojant šią baudą buvo atsižvelgta į apyvartą, gautą iš standžiųjų padėklų pardavimų laikotarpiu iki 2004 m. rugsėjo mėn.

80 Komisija ginčija apeliančių argumentus ir mano, kad penktąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

81 Reikia priminti, kad sąvoka „vienas ir tęstinis pažeidimas“, kaip ji pripažinta Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, reiškia tai, kad turi būti „bendras planas“, kuris apima įvairius veiksmus, ir tuo siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje, neatsižvelgiant į tai, kad vienas ar keli iš šių veiksmų taip pat savaime ir atskirai galėtų būti laikomi SESV 101 straipsnio pažeidimu (2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Villeroy & Boch / Komisija*, C-644/13 P, EU:C:2017:59, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

82 Iš šios jurisprudencijos matyti, kad įmonės dalyvavimas darant vieną ir tęstinį pažeidimą nereikalauja tiesiogiai dalyvauti visuose šį pažeidimą sudarančiuose antikonkurenciniuose veiksmuose ir kad nereikalaujama, jog visos darant vieną ir tęstinį pažeidimą dalyvavusios įmonės veiktų toje pačioje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Villeroy & Boch / Komisija*, C-644/13 P, EU:C:2017:59, 49 ir 51 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

83 Nagrinėjamu atveju iš skundžiamo sprendimo 177 punkto matyti, kad Bendrasis Teismas, savarankiškai vertindamas faktines aplinkybes, konstatavo, jog nagrinėjamas pažeidimas ŠVE, kurį darant dalyvavo apeliantės, buvo susijęs tiek su polistireno, tiek su standžiaisiais padėklais. Dėl šių priežasčių Bendrasis Teismas nusprendė, kad egzistavo „bendras planas“, apimantis abu šiuos produktus.

84 Atsižvelgdamas į šią išvadą, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, patvirtinęs ginčijamo sprendimo motyvuose padarytą išvadą, kad apeliantės nuo 2002 m. birželio 13 d. iki 2007 m. spalio 29 d. dalyvavo darant vieną ir tęstinį pažeidimą ŠVE, susijusį tiek su polistireno, tiek su standžiaisiais padėklais.

85 Iš tikrųjų, darant prielaidą, kad, kaip teigia apeliantės, pirmasis susitikimas dėl standžiųjų padėklų rinkos įvyko tik 2004 m. rugpjūčio 24 d., ši aplinkybė būtų nereikšminga dėl jų dalyvavimo darant vieną ir tęstinį pažeidimą, susijusį tiek su polistireno, tiek su standžiaisiais padėklais, nes, kaip konstatavo Bendrasis Teismas, „bendro plano“ įgyvendinimas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 81 punkte nurodytą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kuris taip pat apėmė veiksmus, susijusius su standžiaisiais padėklais, prasidėjo 2002 m. birželio 13 d.

86 Vadinasi, penktąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl šeštojo pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pažeidimu, kiek tai susiję su ekonominio vieneto egzistavimo konstatavimu

Šalių argumentai

87 Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pirmą ir antrą sakinius, siejamus su SESV 101 straipsnio 1 dalimi, nes savo argumentus grindė prielaida, kad jos sudaro vieną ekonominį vienetą, nepaisydamas jų nurodytų faktinių aplinkybių ir įrodymų, galinčių paneigti šią prielaidą, grindžiamą tuo, kad *Johannes Reifenhäuser Holding* priklausė beveik visas *Silver Plastics* kapitalas. Tačiau, kaip matyti iš įvairių Bendrajame Teisme pateiktų įrodymų, *Johannes Reifenhäuser Holding* niekada tretiesiems asmenims neprisistatė kaip *Silver Plastics* savininkė. *Johannes Reifenhäuser Holding* yra tik administracinis subjektas ir į ją neturėjo būti atsižvelgta nustatant ekonominio vieneto egzistavimą. Priešingai, nei teigiama skundžiamo sprendimo 269 punkte, jos veiklos tikslas, kuris yra labai bendras, neprieštarauja tokiai išvadai.

88 Komisija ginčija apeliančių argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

89 Reikia priminti, kad skundžiamo sprendimo 265 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog su nagrinėjamu pažeidimu susijusiu laikotarpiu *Johannes Reifenhäuser Holding* priklausė beveik visas (99,75 %) *Silver Plastics* kapitalas.

90 Todėl skundžiamo sprendimo 266 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija galėjo remtis prezumpcija, jog konkrečiu atveju, kai patronuojančiajai bendrovei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso visas arba beveik visas jos patronuojamosios bendrovės, pažeidusios Sąjungos konkurencijos taisykles, kapitalas, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojančioji bendrovė daro lemiamą įtaką savo patronuojamajai bendrovei (šiuo klausimu žr. 1983 m. spalio 25 d. Sprendimo *AEG-Telefunken / Komisija*, 107/82, EU:C:1983:293, 50 punktą ir 2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Evonik Degussa ir AlzChem / Komisija*, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 28 punktą).

91 Skundžiamo sprendimo 267–279 punktuose išnagrinėjęs apeliančių pateiktus argumentus ir įrodymus, Bendrasis Teismas to sprendimo 280 punkte nusprendė, kad jų nepakanka pirmesniame punkte nurodytai prezumpcijai paneigti.

92 Šiam pagrindui pagrįsti pateiktais argumentais apeliantės iš esmės pakartoja argumentus, kuriuos jos pateikė Bendrajame Teisme, siekdamos įrodyti, kad *Johannes Reifenhäuser Holding* nedarė lemiamos įtakos *Silver Plastics*, tačiau nepatikslina, kokią klaidą padarė Bendrasis Teismas, atlikdamas šį vertinimą.

93 Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos sprendimo ar nutarties, kuriuos prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir teisiniai argumentai, kuriais konkrečiai grindžiamas šis prašymas. Šio reikalavimo netenkina apeliacinis skundas, kuriame nepateikiami net argumentai, konkrečiai skirti skundžiamame sprendime ar nutartyje padarytai teisės klaidai identifikuoti, ir tik pakartojami ar iš naujo nurodomi Bendrajame Teisme jau pateikti pagrindai ir argumentai (2012 m. liepos 4 d. Nutarties *Région Nord-Pas-de-Calais / Komisija*, C-389/11 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2012:408, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

94 Todėl šeštasis apeliacinio skundo pagrindas atmestinas kaip nepriimtinas.

Dėl septintojo pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pažeidimu, kiek tai susiję su viršutine baudos riba

Šalių argumentai

95 Apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą pažeidus Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, nes apskaičiuodamas joms solidariai skirtą baudą jis klaidingai įtraukė apyvartą, gautą iš veiklos, kuri vėliau buvo perleista *Maschinenfabrik*, ir dėl to buvo viršyta šioje nuostatoje numatyta riba, atitinkanti 10 % kiekvienos su pažeidimu susijusios įmonės apyvartos. Jos kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis nepaisė Teisingumo Teismo jurisprudencijos, susijusios su šios nuostatos taikymu, nes skundžiamo sprendimo 311 punkte pažeidimo laikotarpį jis laikė vieninteliu reikšmingu kriterijumi nustatant apyvartą, į kurią reikia atsižvelgti apskaičiuojant viršutinę baudos ribą. Anot apeliančių, norint nustatyti šią apyvartą, reikėjo pasirinkti tinkamus ūkinius metus, atsižvelgiant į pažeidimo laikotarpiu vykdytą ekonominę veiklą, o vėliau, atliekant koregavimą, atsižvelgti į atitinkamos įmonės pajėgumą mokėti baudą sprendimo, kuriuo skiriama bauda, priėmimo momentu. Jos priduria, kad nagrinėjamu atveju jų pajėgumas mokėti baudą buvo gerokai sumažęs ginčijamo sprendimo priėmimo dieną ir Komisija apie tai žinojo.

96 Komisija ginčija apeliančių argumentus ir mano, kad septintąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

97 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį kiekvienai įmonei ar įmonių asociacijai, dalyvavusiai darant SESV 101 ar 102 straipsnio nuostatų pažeidimą, skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

98 Skundžiamo sprendimo 307 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas 2015 m. birželio 24 d. ir, kadangi *Johannes Reifenhäuser Holding* ūkiniai metai baigiasi kiekvienų metų birželio 30 d., šios bendrovės atveju „praėjusieji ūkiniai metai“, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį, yra 2013–2014 ūkiniai metai, kurie baigėsi 2014 m. birželio 30 d.

99 Iš to sprendimo 309 punkto matyti, kad *Johannes Reifenhäuser Holding* ir būsimos *Maschinenfabrik* atskyrimas buvo tinkamai įregistruotas tik 2015 m. gegužės 28 d., t. y. pasibaigus 2013–2014 ūkiniams metams. Kaip Bendrasis Teismas nusprendė tame pačiame minėto sprendimo punkte, tai, kad šis perleidimas galiojo atgaline data nuo 2014 m. rugsėjo 30 d., neturi reikšmės, nes pastaroji data yra taip pat vėlesnė nei 2014 m. birželio 30 d.

100 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, kurių apeliantės neginčijo, Bendrasis Teismas teisingai taikė Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį, kai apskaičiuodamas joms skirtos baudos viršutinę ribą atsižvelgė į *Johannes Reifenhäuser Holding* apyvartą 2013–2014 ūkiniais metais, įtraukdamas apyvartą vykdant veiklą, kuri po 2015 m. gegužės 28 d. įregistruoto atskyrimo priklauso *Maschinenfabrik*.

101 Apeliančių argumentai, kad jų pajėgumas mokėti baudą buvo gerokai sumažęs ginčijamo sprendimo priėmimo dieną po *Johannes Reifenhäuser Holding* išskaidymo, dėl kurio atsirado *Maschinenfabrik*, negali lemti kitokios išvados.

102 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad apibrėždama sąvoką „praėjusieji ūkiniai metai“ Komisija kiekvienu atveju ir atsižvelgdama į kontekstą bei į Reglamente Nr. 1/2003 nustatytų sankcijų sistemos siekiamus tikslus turi įvertinti baudos poveikį atitinkamai įmonei, būtent paisydama apyvartos, kuri atspindi jos realią ekonominę situaciją pažeidimo padarymo laikotarpiu. Tais atvejais, kai atitinkamos įmonės apyvarta nesuteikia jokios naudingos informacijos apie jos realią ekonominę padėtį ir tinkamą jai skirtinos baudos dydį, Komisijai suteikiami įgaliojimai atsižvelgti į kitus ūkinius metus, kad ji galėtų teisingai įvertinti šios įmonės finansinius išteklius ir užtikrinti baudos pakankamai atgrasantį pobūdį bei proporcingumą (šiuo klausimu žr. 2014 m. gegužės 15 d. Sprendimo *1. garantovaná / Komisija*, C-90/13 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:326, 15–17 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

103 Vis dėlto aplinkybės, kuriomis apeliantės grindžia savo šeštąjį pagrindą Bendrajame Teisme, t. y. *Johannes Reifenhäuser Holding* išskaidymas, dėl kurio atsirado *Maschinenfabrik*, o tai įvyko daug vėliau, palyginti su laikotarpiu, per kurį buvo padarytas nagrinėjamas pažeidimas, niekaip negalėjo sukelti abejonių dėl galimybės iš *Johannes Reifenhäuser Holding* apyvartos, gautos per 2013–2014 ūkinius metus, gauti naudingos informacijos apie šios įmonės realią ekonominę padėtį laikotarpiu, per kurį buvo padarytas nagrinėjamas pažeidimas, ir tinkamą jai skirtinos baudos dydį.

104 Priešingai, jei būtų pripažinta, kad Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą padariusi įmonė gali, likus kelioms dienoms iki sprendimo skirti jai baudą priėmimo, perleisdama trečiajam asmeniui savo veiklos sektorių gerokai sumažinti tos baudos dydį, kurio ši bauda jokiu būdu negali viršyti, taip būtų labai pakenkta Reglamente Nr. 1/2003 numatytų sankcijų veiksmingumui.

105 Taigi Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai apskaičiuodamas apeliantėms solidariai skirtos baudos viršutinę ribą atsižvelgė į *Johannes Reifenhäuser Holding* apyvartą 2013–2014 ūkiniais metais.

106 Vadinasi, septintasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

107 Taigi reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

108 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

109 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

110 Kadangi apeliantės bylą pralaimėjo, o Komisija reikalavo priteisti iš jų bylinėjimosi išlaidas, jos turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti apeliacinį skundą.**

2. ***Silver Plastics GmbH & Co. KG*** **ir** ***Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG*** **padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.